

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI ENGELLİLERE YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ YÖNERGESİ

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından engellilere yönelik manevi danışmanlık hizmetleri kapsamında yürütülecek çalışmalara ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönerge, tüm engel grupları ve aileleri ile bu bağlamda toplumun tamamına yönelik yapılacak çalışmaları kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 7 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (6) numaralı alt bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Başkanlık : Diyanet İşleri Başkanlığını,
- b) Engelli : Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşsal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen bireyi,
- c) Engelli koordinatörü : İl ve ilçe engelli koordinatörlerini,
- ç) İl engelli koordinatörü : Başkanlık tarafından engellilere yönelik yürütülen hizmetleri müftülüğe bağılı olarak il genelinde planlamak, geliştirmek, koordine etmek, yürütmek ve bu kapsamdaki çalışmaları takip etmek amacıyla görevlendirilen personeli,
- d) İlçe engelli koordinatörü : Başkanlık tarafından engellilere yönelik yürütülen hizmetleri müftülüğe bağılı olarak ve il engelli koordinatörü ile eşgüdüm içerisinde ilçe genelinde planlamak, geliştirmek, koordine etmek, yürütmek ve bu kapsamdaki çalışmaları takip etmek amacıyla ilçelerde görevlendirilen personeli,
- e) Müftülük : İl ve ilçe müftülüklerini, ifade eder.

Genel esaslar

MADDE 4- (1) Başkanlık engelli çalışmaları, aşağıdaki genel esaslar çerçevesinde yürütülür.

- a) Engelliler ile ailelerinin moral ve motivasyonlarının arttırılması, desteklenmesi, inanç ve ibadet şuurunun geliştirilmesi için çalışmalar yapılır.
- b) Manevi danışmanlık, rehberlik, dini yayın, din eğitimi, hac ve umre ile diğer din hizmetlerinin bütün engel gruplarına ulaştırılması konusunda çalışmalar yapılır.
- c) Cami, Kur'an kursları ve hizmet binalarının erişilebilir ve ulaşılabilirliğinin sağlanması için gerekli tedbirler alınır.
- ç) Engelli hizmetlerinde öncelikle, gerekli bilgi, birikim ve tecrübeye sahip olup aynı zamanda istekli olan personel görevlendirilir.
- ç) Engelli hizmetlerinde görev alan personelin gerekli eğitim programlarına tabi tutulması hususunda çalışmalar yapılır.
- d) Engellilere sunulacak hizmetlerle ilgili süreçlere aile bireylerinin etkin katılımının sağlanmasına özen gösterilir.
- e) Çalışma programlarında hedef kitlenin engel durumu, yaş, cinsiyet vb. hususlar dikkate alınarak gerekli gruplandırma ve düzenlemeler yapılır.

f) Sosyo-kültürel etkinliklerde ve engelliler için oluşturulmuş ortamlarda nitelikli zaman geçirilmesi sağlanır.

g) Başkanlık personeli, diğer kurum ve kuruluş personeli ile engelli bireyler arasındaki ilişkilerin karşılıklı saygı ve güven esasına dayalı olarak yürütülmesi sağlanır.

ğ) Engelli birey ile iletişim kurma sırasında yargılayıcı, sınıflayıcı ve rahatsız edici ifadeler kullanılmamasına özen gösterilir.

h) Kurumlar arası işbirliği ve koordinasyona önem verilir.

Müftülüğün görevleri

MADDE 5- (1) Engellilere yönelik manevi danışmanlık hizmetleri müftülüklerce il/ilçe engelli koordinatörleri aracılığı ile belirli bir plan ve program çerçevesinde yürütülür. Bu çerçevede müftülük;

a) İhtiyaç dâhilinde gerekli çalışmalar için engelli koordinatörü görevlendirir.

b) Engellilere yönelik hizmet sunan diğer kurum, kuruluş ve sivil toplum kuruluşlarıyla iletişim ve iş birliğinde kurumsal hassasiyetleri gözetir.

c) Koordinatörlere ulaşmak isteyen engellilere yönelik olarak erişilebilirlik ve ulaşılabilirlik alanlarında kolaylaştırıcı çalışmalar yapar.

ç) Hizmet binalarının engelli erişimine uygun olacak şekilde inşası ve düzenlenmesini takip eder.

d) Engellilerin camilere, Kur'an kurslarına ve hizmet binalarına ulaşımını kolaylaştırmak için mahalli imkânlar çerçevesinde gerekli fiziki çalışmaları yapar.

e) Örgün eğitime devam eden engellilerin eğitim-öğretim dönemi içerisinde Kur'an kurslarında, yaz aylarında ise yaz Kur'an kurslarında din ve değerler eğitimi almalarına yönelik çalışmalar yapar.

f) Kur'an kurslarında din eğitimi almak veya diğer din hizmetlerinden yararlanmak isteyen engellilere yönelik servis hizmeti sağlanması için kamu kurum ve kuruluşları ile gerekli iş birliği çalışmalarını yapar.

g) İl genelinde ve nüfusu 50.000'in üzerinde olan ilçelerde, en az bir camide hutbenin işaret diline çevrilmesini sağlar. İşaret dili bilen personel bulunmaması durumunda merkezi bir camide Başkanlık tarafından haftalık olarak işaret diline çevirisi yapılan hutbeyi görüntülü olarak işitme engellilerin istifadesine sunar.

ğ) Erişilebilir ve ulaşılabilir en az bir camide, farklı engel gruplarının istifade edebileceği Başkanlık yayınlarının bulunduğu kütüphane oluşturulmasına ve engellilerin bu yayınlardan kolay istifade etmesini sağlayacak sesli ve görüntülü cihazların bulundurulmasına yönelik çalışmalar yapar.

h) Engellilerin eğitimi için gerekli araç-gereç ve materyallerin temini konusunda çalışmalar yapar.

ı) İhtiyaç duyulan Kur'an kursları bünyesinde engelli öğrencilere yönelik hobi alanları oluşturulmasını sağlar.

i) Engellilere yönelik özel zaman dilimlerinde dini, milli, tarihi ve kültürel mekânlara yönelik programlar düzenler.

j) Engellilere yönelik çalışmaların etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilebilmesi için personele rehberlik eder ve yapılan hizmetleri periyodik olarak denetler.

k) Engellilere yönelik çalışmalarda personeli aktif olarak görev alma hususunda teşvik eder ve çalışmalarını kolaylaştırır.

l) Engellilere yönelik faaliyet, toplantı, ziyaret vb. durumlarda görevlendirdiği engelli koordinatörünü asli görevinden muaf tutar.

m) Engellilere yönelik açılan Kur'an kurslarında, tercihen engelliler konusunda özel eğitim almış ya da Braille Alfabeti veya işaret dili bilen, alanda tecrübeli, bu konuda çalışmaya istekli olanlar arasından Kur'an kursu öğreticisi görevlendirir.

Engelli koordinatörü

MADDE 6- (1) (Değ: 24/2/2026 tarihli ve 7365401 sayılı Başkanlık Onayı) İllerde ve nüfusu 50.000'in üzerinde olan ilçeler ile ihtiyaç duyulan diğer ilçelerde, engellilere yönelik müftülük hizmetlerinin planlanması, yürütülmesi, geliştirilmesi ve koordinesinden sorumlu olmak üzere bir erkek ve bir kadın engelli koordinatörü belirlenir. İl ve ilçe engelli koordinatörleri, Başkanlığın uygun görüşü üzerine ilgili Müftülüğün teklifi ve Valilik onayı ile görevlendirilir. Görevlendirilen personele ait bilgiler il müftülüklerince Din Hizmetleri Yönetim Sistemine (DHYS) kaydedilir.

(2) Koordinatör öncelikli olarak; dinî yükseköğrenim mezunu, tercihen engelliler konusunda özel eğitim almış ya da Braille Alfabesi veya işaret dili bilen, alanda tecrübeli, bu konuda çalışmaya istekli olanlar arasından görevlendirilir. Söz konusu niteliklere sahip personelin bulunmaması durumunda bilgi ve becerisi müftülükçe yeterli görülen personel arasından görevlendirme yapılır.

(3) İl engelli koordinatörü, il müftüsü veya il müftüsünün uygun göreceği il müftü yardımcısına, ilçe engelli koordinatörü ise ilçe müftüsüne bağlı olarak çalışır.

Engelli koordinatörünün-görevleri

MADDE 7- (1) Engelli koordinatörünün görevleri şunlardır:

a) Müftülüklerin engellilere yönelik hizmetlerini, ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon halinde planlamak, geliştirmek, yürütmek ve neticelendirmek.

b) Engellilere yönelik çalışmalar kapsamında il ve ilçelerde eğitim, seminer, konferans, çalıştay, panel, kamp, toplantı vb. programları koordine etmek.

c) Personelin aylık toplantılarında ve hizmet içi eğitim seminerlerinde engelli hizmetleri ile ilgili sunum yapmak.

ç) Engellilere ve yakınlarına manevi danışmanlık ve rehberlik yapmak. Evde bakıma muhtaç olan engelli ve yakınlarına ise talepleri doğrultusunda bu hizmetleri en az iki personelden oluşan uygun bir ekiple sunmak.

d) Engellilere yönelik erişilebilir ve ulaşılabilir mekânlarda sohbetler düzenlemek.

e) Talep halinde, il genelinde bulunan rehabilitasyon merkezleri, engelli yaşam merkezleri, özel eğitim kurumları, engelli dernekleri vb. yerlerde engellilere yönelik programlar düzenlemek.

f) Engel gruplarına uygun mekânlarda Kur'an-ı Kerim ve dini bilgiler içeren kurslar açılmasına yönelik çalışmalar yapmak.

g) Yaptığı faaliyetleri düzenli olarak Diyanet İşleri Başkanlığı Bilgi Yönetim Sistemi'ne (DİBBYS) kaydetmek.

ğ) Bulunduğu il ve ilçedeki diğer engelli koordinatörleri ile eşgüdüm ve koordinasyon içerisinde hareket etmek.

Yürürlük

MADDE 8- (1) Bu Yönerge, onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 9- (1) Bu Yönerge hükümlerini, Diyanet İşleri Başkanı yürütür.